

II.

Az Alkotmánybíróság teljes ülésének
a Magyar Közlönyben közzétett végzései

23/1994. (IV. 29.) AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmányi rendelkezés felülvizsgálatát indítványozó kérelem tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 70. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés vizsgálatára és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a végzését a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

1. Az Alkotmány 70. §-ának – az Alkotmány módosításáról szóló 1990. évi XVI. törvény 7. §-ával és ugyancsak az Alkotmány módosításáról szóló 1990. évi LXIII. törvény 7. § (1) bekezdésével megállapított – (1) bekezdése így rendelkezik:

„Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy – ha állandó lakóhelye Magyarországon van – az országgyűlési és a helyi önkormányzati választásokon választható és – ha a választás napján az ország területén tartózkodik – választó legyen.”

A külföldön élő magyar állampolgár indítványozó ezt az alapvető alkotmányos jogok közé beiktatott rendelkezést ellentétesnek tartja az Alkotmánynak ugyancsak az alapvető jogok között felsorolt [58. § (1) bekezdés] szabad költözködési jogot biztosító szabályával. Választópolgári alkotmányos alapjogának sérelme miatt az egymásnak ellentmondó rendelkezések feloldását kérte az Alkotmánybíróságtól.

2. Az 1990. március hó 12. napja előtt hatályos Alkotmány 70. § (1) bekezdése aktív és passzív választójogot biztosított azoknak a Magyarországon állandó lakóhellyel rendelkező nagykorú magyar állampolgároknak is, akik a választás napján nem tartózkodtak az ország területén. Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény 2. § (4) bekezdése viszont kizárta a szavazási jog gyakorlásából azokat, akik a szavazás napján külföldön tartózkodtak. A törvénynek ezt a rendelkezését az Alkotmánybíróság – a 3/1990. (III. 9.) AB határozatával – alkotmányellenesnek minősítette s megsemmisítette.

Ezt követően az Országgyűlés az 1990. március 12-én hatályba lépett 1990. évi XVI. törvénnyel és az 1990. augusztus 9-én hatályba lépett 1990. évi LXIII. törvénnyel az Alkotmány és a választójogi törvény megsemmisített rendelkezése közötti ellentétet akként szüntette meg, hogy az Alkotmány 70. § (1) bekezdését az 1. pontban idézett szövegnek megfelelően módosította; így – az állandó magyarországi lakóhely követelményét alkotmányos szabályként megtartotta,

illetőleg a szavazás napján az ország területén tartózkodást feltételül szabva – alkotmányos normává emelte az indítványozó által kifogásolt rendelkezést.

3. Az Alkotmány 32/A. § (1)–(2) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (1) bekezdés b) és c) pontja szerint az Alkotmánybíróság hatásköre a törvénybe vagy az alacsonyabb szintű jogforrásba foglalt jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének vagy nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára terjed ki. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül és nem semmisítheti meg az Alkotmány egyetlen rendelkezését sem. Ha valamely rendelkezés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával az Alkotmány részévé vált, fogalmilag sem lehet annak alkotmányellenességét megállapítani.

4. Az idézett alkotmányi rendelkezés és a kifejtett érvek alapján az Alkotmánybíróság az indítványt visszautasította.

Budapest, 1994. április 25.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schmidt Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Zlinszky János s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 326/B/1994.

Közzétéve a Magyar Közlöny 1994. évi 45. számában.

24/1994. (V. 6.) AB végzés

Az Alkotmánybíróság mulasztásos alkotmányértés megállapítására irányuló indítvány alapján meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 68. § (1) bekezdése és az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény összefüggésében mulasztásos alkotmányértés megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó az országgyűlési képviselők választásáról szóló, többször módosított 1989. évi XXXIV. törvényt (a továbbiakban: Vjt.) azért tartja alkotmányellenesnek, mert nem tartalmaz megfelelő szabályozást az Alkotmány 68. § (1) bekezdésében foglalt ama rendelkezés végrehajtására, amely szerint: „A Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek részesei a nép hatalmának: államalkotó tényezők”. Szerinte ugyanis ez az alkotmányi rendelkezés olyan általános politikai elvet fogalmaz meg, amelynek megvalósítását külön jogszabályokban kell rendezni. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Vjt. alkotmányellenességét, „mert intézményesen nem tesz eleget az Alkotmány 68. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésnek”.

II.

Az Alkotmánybíróság a beadványt – tartalma szerint – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetése iránti indítványnak tekintette és ennek megfelelően bírálta el.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 49. § (1) bekezdése alapján mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha „a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenességet idézett elő”.

Az Alkotmánybíróság a mulasztásos alkotmánysértés megállapítására irányuló indítványt az alábbiak miatt utasította vissza.

Az Alkotmány 68. § (1) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek részesei a nép hatalmának: államalkotó tényezők”. A (3) bekezdése alapján pedig: „A Magyar Köztársaság törvényei az ország területén élő nemzeti és etnikai kisebbségek képviseletét biztosítják”.

Az Alkotmánybíróság a 35/1992. (VI. 10.) AB határozatában (ABH 1992, 204, 206.) megállapította, hogy „az Országgyűlés az Alkotmány 68. §-a szerinti jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenes helyzetet idézett elő. Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy elmulasztott törvényalkotási kötelezettségének 1992. december 1-jéig tegyen eleget”.

Az Alkotmánybíróság fenti határozatában többek között kinyilvánította: „Az Alkotmánynak az a megállapítása, mely a nemzeti és etnikai kisebbségeket államalkotó tényezőknak ismeri el, a kisebbségek jogainak törvényi szabályozását kiemelkedő fontosságúvá teszi. E jogok körében, illetve ezek mellett, az Alkotmány a nemzeti és etnikai kisebbségek képviseletét külön is megnevezi. A képviselet szükséges előfeltétele annak, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségek államalkotó tényezői szerepüket betölthessék”. Megállapította e határozat azt is, hogy: „A nemzeti és etnikai kisebbségek általános képviseletének törvényi biztosítása nem történt meg az Alkotmány rendelkezéseinek megfelelő mértékben és módon”.

Az Alkotmánybíróság határozatában azt is hangsúlyozza: „A törvényalkotó szabadságában áll, és annak mérlegelése alá tartozik, hogy jogalkotói feladatának egy vagy több törvény megalkotásával tesz eleget. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényt, annak kiemelkedő fontossága miatt, minősített – kétharmados – többséggel kell meghoznia”. Az Alkotmánybíróság tehát fenti határozatában nem kötötte ki azt, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségeknek az Alkotmány 68. § (3) bekezdésében meghatározott képviseletét a Vjt.-ben kell rendezni.

A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. tv. (a továbbiakban: Ntv.) 20. § (1) bekezdése megállapítja, hogy: „A kisebbségeknek – külön törvényben meghatározott módon – joguk van az országgyűlési képviseletre”. A kisebbségek országgyűlési képviseletére vonatkozó külön törvényi szabályozás e végzés meghozataláig nem született meg. Az Ntv. 21. § (2) bekezdése szerint pedig: „A kisebbségekhez tartozó állampolgárok helyi képviselővé választásáról az e törvény 64. §-ával módosított, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény rendelkezik”. A nemzeti és etnikai kisebbségek helyi önkormányzati képviselete tehát már törvényi rendezést nyert.

Az előzőekből kitűnik, hogy az Alkotmánybíróság 35/1992. (VI. 10.) AB határozata a nemzeti és etnikai kisebbségek országgyűlési képviselete tekintetében fennálló mulasztásos alkotmánysértést már megállapította. Ezért az Alkotmánybí-

róság mulasztásos alkotmány sértés megállapítását a vázolt keretben „ítélt dolognak” minősítette és az indítványt érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.

Budapest, 1994. május 2.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Ádám Antal s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schmidt Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Zlinszky János s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 148/E/1994.

Közzétéve a Magyar Közlöny 1994. évi 48. számában.

53/1994. (XI. 4.) AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény (a továbbiakban: Kpt.) 24. §-a megsemmisítése időpontjáról való határozathozatal tárgyában a 15/1993. (III. 12.) AB határozat I. pontjával felfüggesztett eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a végzését a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

Az Alkotmánybíróság a 15/1993. (III. 12.) AB határozat I. pontjában megállapította, hogy a Kpt. 24. §-a alkotmányellenes. Mivel azonban az új mezőgazdasági vállalkozások állami támogatását az Alkotmánybíróság önmagában nem ítélte alkotmányellenesnek, továbbá mert abban a támogatásban már számosan részesültek, s végül mert a kárpótlás végrehajtása még folyamatban volt, az Alkotmánybíróság úgy kívánta levonni az alkotmányellenesség következményét, hogy az addig kiosztott támogatások élvezői ne kerüljenek indokolatlan előnybe, a tulajdonukban sértett szövetkezetek pedig ne szenvedjenek indokolatlan hátrányt.

Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a törvényhozónak számos lehetősége van az alkotmányellenesség olyan megszüntetésére, amely a kárpótlás és az állami támogatás menetébe jobban illeszkedik, mintha a Kpt. 24. §-át visszaható vagy azonnali hatállyal megsemmisítette volna. Az Alkotmánybíróság ezért a megsemmisítés időpontjának megállapítása tekintetében a határozathozatal felfüggesztésével kellő időt kívánt biztosítani arra, hogy a törvényhozó megalkossa az alkotmányellenességet megszüntető jogszabályt vagy jogszabályokat.

A kárpótlás iránti kérelmek benyújtásának határidejéről és a Kpt. módosításáról rendelkező 1994. évi II. törvény 1. § (3) bekezdése úgy rendelkezett, hogy az újonnan benyújtott kárpótlási igényekre a Kpt. 24. §-a szerinti utalvány már nem igényelhető.

A Kpt. újabb módosításáról szóló 1994. évi XXXII. törvény 2. §-a pedig új, 14/A. §-sal egészítette ki a társasági adóról szóló, módosított 1991. évi LXXXVI. törvényt. Eszerint a szövetkezetet a Kpt. 24. § szerinti utalvány ellenében az árverésen eladott szövetkezeti földterület után aranykoronánként az árverésen

kialakult tényleges árnak megfelelő összegű, de legalább aranykoronánkénti ezer forint adókedvezmény illeti meg az utalványnak, illetve az utalványért kapott kárpótlási jegynek a szövetkezet székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) kárendezési hivatal számára történő térítés nélküli átadása és az erről szóló igazolás alapján. Az adókedvezmény az 1994. adóévi fizetendő adóból, illetve – ha az a kedvezményre nem nyújt fedezetet – a következő öt év társasági adójából tartható vissza. Ha nem állapítható meg az utalvány ellenében eladott szövetkezeti földek aranykorona értéke, akkor a Kpt. szerinti földárveréseken eladott szövetkezeti földek aranykorona értékéből arányosítással kell megállapítani a kedvezmény alapjául szolgáló értéket.

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Országgyűlés ezzel az alkotmányellenességet orvosolta, így a Kpt. 24. §-ának megsemmisítése tárgytalanná vált. Ezért az Alkotmánybíróság a megsemmisítés időpontjáról való határozathozatal tárgyában a 15/1993. (III. 12.) AB határozat I. pontjával felfüggesztett eljárást megszüntette.

Budapest, 1994. november 1.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
előadó alkotmánybíró

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schmidt Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Zlinszky János s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 1543/B/1991.

Közzétéve a Magyar Közlöny 1994. évi 109. számában.

